

5. Afscheid vertrekkende raadsleden

Beste mensen, leden van de gemeenteraad en belangstellenden,

Een afscheidsvergadering betekent het afsluiten van een periode. En het is in feite daarmee een historisch moment. Dat afscheid nemen heeft altijd iets weemoedigs. We hebben als gemeenteraad vier jaar intensief met elkaar samengewerkt. Het is goed om daar een moment op terug te kijken. Terugkijken naar wat we met ons allen vanaf 2018 tot heden hebben gedaan. Waar we over hebben gedebatteerd. En wat we hebben besloten. En dat is een enorm scala aan onderwerpen. Met veel hoogtepunten en soms een enkel dieptepunt. Ik heb uiteraard een sterke selectie moeten maken. Ik noem een aantal onderwerpen kort, zodat nog even een beroep wordt gedaan op het geheugen van ons allemaal. Zodat we misschien ook nog even al dan niet met een beetje weemoed kunnen omzien.

Deze gemeenteraad is in 2018 geïnstalleerd in de maand maart. Om precies te zijn op 29 maart 2018. Dus exact 4 jaar geleden. Op 15 mei 2018 heeft de raadsvergadering plaatsgevonden waarbij indertijd het coalitieprogramma is besproken en de wethouders zijn gekozen. In de vergadering daaropvolgend, die van 24 mei 2018, zijn de leden van de raadscommissies benoemd. Ook heeft toen de benoeming van raadsleden en wethouders plaatsgevonden als vertegenwoordigers in externe organisaties, gemeenschappelijke regelingen, regionale agendacommissie e.d. De zittingsperiode van de raad in de periode 2018-2022 is helaas vooral gedomineerd door de coronacrisis, een wereldwijde pandemie. In deze periode zijn er in onze gemeente veel inwoners besmet geraakt, er zijn inwoners (onder andere twee oud-wethouders) overleden en er zijn mensen die nu nog steeds met de gevolgen worstelen. Met name in de vorm van long-covid. Het heeft verder een enorme wissel getrokken op veel ondernemers en zzp-ers. Op zorgpersoneel, op jongeren en ouderen. Kortom op velen. Fysiek, psychisch en financieel-economisch.

We hebben zelf als gemeenteraad helaas ook met de gevolgen te maken gehad. Het heeft de wijze waarop we als gemeenteraad en griffie, college en organisatie ons werk hebben kunnen doen, sterk bepaald. Vanaf maart 2020 konden we bij hoge uitzondering slechts enkele keren fysiek vergaderen. Waarbij we onze buurgemeente Berg en Dal dankbaar zijn dat we enkele keren gebruik hebben mogen maken van de raadszaal in Groesbeek. Het bood vooral een uitkomst bij het behandelen van omvangrijke stukken als de Zomerrapportage en de begroting. Digitaal vergaderen geeft helaas forse beperkingen in geval van raads- en commissievergaderingen. Je mist de dynamiek tussen raadsleden, de mimiek, de intonatie en nog veel meer. De digitale vergaderingen hadden wel als voordeel dat raadsleden, die zelf besmet waren of in quarantaine moesten, thuis wel aan de vergaderingen konden deelnemen. Er zijn bijna geen raadsleden geweest die verstek hebben moeten laten gaan. We hebben ons door al die digitale vergaderingen goed heen geslagen. En we hebben ervan geleerd. Bijv. een informatieavond voor raads- en commissieleden, zeker met een externe spreker die van grote afstand moet komen, kan op zich prima digitaal. Je kunt die informatieve bijeenkomst opnemen. Zodat een ieder het eventueel nog een keer kan bekijken. Ook in regionaal verband is het heel handig bij informatieavonden. Je hoeft dan geen reizen te maken naar bijv. Nijmegen, Arnhem of Venlo.

En of corona nog niet genoeg was. Net voordat de minister aangaf alle maatregelen wat betreft corona in te trekken en dit alleen nog in bepaalde situaties om te zetten in adviezen, brak er een nieuwe crisis uit. Een vreselijke oorlog in Oekraïne met inmiddels miljoenen vluchtelingen. Het grootste aantal vluchtelingen in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog. Als gemeenten zijn wij via de Veiligheidsregio's belast met de opvang van die vluchtelingen. Er wordt door de gemeente momenteel actief aan gewerkt om, indien mogelijk, daaraan een bijdrage te kunnen leveren. Er zijn verder particulieren die zich hebben aangemeld bij TakeCare.bnb voor zgn. particuliere opvang. En er zijn mensen die bij de gemeente hebben geïnformeerd hoe om te gaan met bijv. een tuinhuis om mensen op te vangen of een caravan. Waar mogelijk werken we daaraan mee. Maar uiteraard vindt er wel een veiligheidstoets plaats, bijv. op brandveiligheid. Er is inmiddels door ons via de website e.d. verzocht om de opgevangen vluchtelingen te laten registreren bij de gemeente. De gemeente kan dan mogelijk een rol spelen bij financiële zaken, onderwijs, verwijzing naar zorg e.d.

In de afgelopen bestuursperiode maakte verder onze mooie rivier de Maas nog eens duidelijk dat met die Maas (vaak liefkozend in Limburg "Moeder Maas" genoemd) van alles mogelijk is. In de vorige bestuursperiode, in december 2016, was er nog een bijzonder incident dat leidde tot een sterke daling van de Maas. Een buitenlands schip ramde in dichte mist de stuw bij Grave. Maar in deze bestuursperiode hadden we, in juli vorig jaar, buiten het normale seizoen, plotseling te maken met extreem hoog water van de Maas. En dat in hartje zomer. De ellende en schade was bijzonder groot in onze provincie. In Duitsland en België waren zelfs dodelijke slachtoffers te betreuren. De waterkeringen in onze gemeente waren nieuw of vernieuwd en niet eerder beproefd door extreem hoog water. Onze waterkeringen, zowel de dijk bij Middelaar als de Maaskade bij Mook en de waterkeringen op andere plaatsen, hebben het goed doorstaan. Overigens spannend was het wel, want de eerste voorspellingen waren dat het water hier weleens hoger zou kunnen komen dan in 1993 en 1995. En bij hoog water bleek de keersluis goed te werken. Zo heeft bijv. de horeca in Plasmolen, die al zoveel had moeten lijden onder de corona-maatregelen, met hoog water gelukkig gewoon door kunnen draaien. Met een trieste uitzondering voor De Dolfijn, een mooi horecabedrijf dat buitendijks is gelegen.

In de afgelopen zittingsperiode zijn vele inhoudelijke onderwerpen aan de orde gekomen. Op financieel terrein natuurlijk de diverse voorjaarsnota's en kadernota's, later de zgn. zomerrapportages. En uiteraard ook de begrotingen en de jaarrekeningen. Wel bijzonder was dat, in verband met de financiële zorgwekkende situatie, we een uitgebreid onderzoek hebben (moeten) laten doen naar mogelijke bezuinigingen. Een onderzoek gedaan door BMC, onafhankelijk en zonder enige bestuurlijke of ambtelijke inhoudelijke sturing of inmenging. Dit onderzoek was gebaseerd op de methode ZBB (Zero Based Budgeting). BMC kwam tot de conclusie dat de organisatie geen vet op de botten heeft. We kregen de kwalificatie van een "kale kip". Het is ook te beschouwen als een geuzennaam. Want dat een lokale overheid de vele gemeentelijke producten weet uit voeren tegen de laagst mogelijke kosten, is in feite een groot compliment. De uitkomsten leverden verder enkele zogenaamde quick wins en potentiële besparingen op. Overigens zijn ook deze suggesties geen makkelijke politieke keuzen.

Onze financiële positie zal de komende tijd krap blijven. Voor de vrijwel onvermijdelijke tekorten op het sociaal domein van de afgelopen jaren hebben we als gemeente eerder al zelf financieel moeten opdraaien. Het nieuwe kabinet heeft zich met het landelijk coalitieakkoord niet gehouden aan de arbitrage-uitspraak van vorig jaar over een hogere vergoeding voor de gemeenten van de kosten van de jeugdzorg. Sterker nog op jeugdzorg moet zelfs vanaf 2024 verder bezuinigd worden. Ook wordt bijv. voor het bekostigen van een extra inzet op de bouw van meer woningen 1,6 miljard uit het Gemeentefonds gehaald. Kortom: onze financiële situatie blijft precair. Dat is de realiteit waarin we ons bevinden.

Verder zijn er in deze bestuursperiode veel belangrijke besluiten genomen op diverse terreinen. Bij het noemen van voorbeelden heb ik uiteraard een forse selectie moeten maken. Van belang was zeker het recente besluit over het herstel van de Maasheggen. Feitelijk een historisch besluit, waarmee ook recreatie en toerisme een extra impuls kan gaan krijgen. Er is verder veel aandacht besteed aan de Lob van Gennep, met een uitkomst wat betreft het advies vanuit onze gemeente, waarin veel inwoners zich herkennen. De inrichting van de openbare ruimte in ons hart van Mook werd vernieuwd en kreeg een fraaie opknapbeurt. Er is veel aandacht besteed aan diverse voorstellen betreffende klimaatadaptatie en duurzaamheid. Met de deelname aan het Energielandgoed Wells Meer in Bergen. Maar ook bijv. met aandacht voor een verantwoorde bestrijding voor een wat vervelend beestje met een Rooms-Katholieke naam: de eikenprocessierups. Verder de verkoop van Rijksweg 84 in Mook, het voormalige Centra-pand, en de bouw op die locatie van appartementen. Vallend binnen de huursubsidiiegrens en met onder andere horeca op de begane grond. De herontwikkeling van de locatie van het voormalige hotel Plasmolen, die plaats kan gaan vinden. De bestemmingsplannen Lindenlaan 3 en Middelweg 100 in Molenhoek. De reconstructie van de Rijksweg N271 Mook-Milsbeek. En na veel discussies in de gemeenteraad, amendementen enz. een raadsbesluit in september jl. over het grondstoffenplan. Verder recent nog het burgerinitiatief van de Natuurspeeltuin dat is opgepakt.

Tal van plannen zijn vastgesteld. Er is tevens veel aandacht besteed aan de samenwerkingsverbanden met andere gemeenten. Waaronder de deelname aan de nieuwe Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. We doen verder mee aan de Investeringsagenda en de Regiodeal met de rijksoverheid en de provincie in de regio Noord-Limburg. Met tevens een flinke bijdrage aan onze Maasheggen van de kant van de provincie. En ik zie verder maar af van het concreet benoemen van de vele raadsmemo's en de art. 44 vragen. Het geeft ook aan dat van de kant van de griffie, de ambtelijke organisatie en het college de afgelopen periode veel werk is verricht. Waarvoor hierbij ook mijn dank. En uiteraard niet in het minst al onze raadsleden. Het raadwerk is meer en meer complex en tijdsintensief geworden.

Uit het onderzoek van Necker van Naem blijkt dat onze raadsleden gemiddeld 18 uur per week bezig zijn met het raadwerk. Dat vraagt naast een baan en je privéleven erg veel. Ook van degenen aan het thuisfront. Het bevestigt het beeld dat raadsleden hard werken, sterk betrokken zijn bij wat leeft in de eigen omgeving en dat ze allemaal graag een bijdrage willen leveren om het leefklimaat in de eigen kernen en om het welzijn van de inwoners, ondernemers en verenigingen beter te maken. Werken aan leefbaarheid in de meest brede zijn van het woord. Dat is hetgeen raadsleden motiveert om dit werk te doen.

Daarom petje af voor u als raadsleden die dat in de afgelopen periode hebben gedaan. Mijn aandacht wil ik nu verleggen naar degenen die hebben bijgedragen aan de afgelopen bestuursperiode en vanavond afscheid nemen. Ik wil hen daarbij uiteraard graag persoonlijk toespreken.

Wanneer andere sprekers bijv. namens de eigen partij of fractie nog iets willen zeggen naar degene die vanavond afscheid neemt, is daarvoor uiteraard de gelegenheid. U moet dat dan straks zelf (na mijn woordje gericht aan degene die afscheid neemt) wel even bij mij als voorzitter aangeven. Het hoeft niet, maar het mag wel. U moet zich niet verplicht voelen. Ik spreek namelijk degene die afscheid neemt namelijk toe namens u allen. Vanuit de eigen fractie kan ik me dat overigens wel voorstellen. En uiteraard krijgt ieder afscheid nemend raadslid zelf de gelegenheid voor een laatste woord. Ook dat mag, maar niets moet. Ik wil nu dus graag overgaan tot het toespreken van de vertrekkende raadsleden. Ik doe dat in een persoonlijke woord wat informeel. Maar wanneer dat noodzakelijk c.q. wenselijk is uiteraard ook formeel. Ik zal dat doen in volgorde van de duur van het raadslidmaatschap.

Als eerste wil ik graag toespreken **de heer Kamp**,

Geachte heer Kamp, beste Marcel,

Als raadslid ben je beëdigd in de raadsvergadering van 16 december 2020. Je stapte dus op een al geruime tijd rijdende trein. En ook nog eens in de corona-periode waar vrijwel alle vergaderingen digitaal plaatsvonden. Je volgde toen partijgenoot Wies van Keulen op. We hebben toen een fysieke afspraak gemaakt om toch op anderhalve meter in deze raadzaal nader met elkaar kennis te maken. Je was toen erg druk met een flink project waarbij je werkte aan een boekwerk bedoeld voor het onderwijs. Je sprak bevlogen over zowel het geven van onderwijs en het opleiden van jonge mensen tot leerkracht, als over je vak biologie.

Hoewel vanuit Nijmegen in 2009 gekozen voor de woonplaats Mook, liggen je wortels daarvoor ook in Limburg. En wel in het zuiden van onze provincie. Je bent geboren en getogen in onze provinciehoofdstad Maastricht. Daar heb je al jong inspiratie opgedaan voor het mooie vak biologie. Je oudoom in Maastricht was bioloog en in die tijd was hij al activistisch: hij streed indertijd tegen de afgraving van de St. Pieters erg. Hij heeft jou geïnspireerd om ook biologie te gaan studeren. En die studie ben je gaan doen in Nijmegen, waar je zo'n 40 jaar hebt gewoond. Als student trad je ook in zijn activistische voetsporen: in Nijmegen was je al politiek actief in een milieugroep. Hoe kan het ook anders. Toen ging het onder andere over milieuvervuiling en een snelweg door het Ooij. Je bent overigens al jong begonnen in het onderwijs. Vanwege te weinig geld, startte je al op 22-jarige leeftijd als biologieleraar in Arnhem. Je ontdekte vervolgens dat het onderwijs tevens je passie werd. Dat breidde zich daarna uit naar het opleiden van leraren en onderwijsonderzoek aan de universiteiten van Utrecht en Nijmegen. Eén van de velen waaraan je les hebt gegeven, zit naast jou in de raadzaal, namelijk Fred van Santwijk. Toen je in de raad kwam was hij voor GroenLinks jouw fractievoorzitter. Jouw voormalig student van toen was nu de politicus naast jou met meer raadservaring in onze raad.

Hoewel je inmiddels al enige jaren bent gepensioneerd heeft onderwijs en zorg voor kinderen nog steeds je volle aandacht. Dat kan ook als het ware in eigen kring; binnen de eigen genen om het maar zo te zeggen. Want je hebt 6 kinderen en 4 kleinkinderen. Ik heb vernomen dat je een fantastische grootvader bent. Naast educatie en onderwijs, gaat de zorg voor de natuur jou sterk aan het hart. Die inzet is gebleven. Zo ben je medeoprichter van www.bosrijk.nl, een werkgroep die de bossen tussen Nijmegen, Mook en Kleef op een natuurlijke wijze wil beheren. In de politiek was jouw rode draad, net als in je vroegere baan, zorgen voor mensen en zorgen voor natuur. Want mensen kunnen niet zonder gezonde natuur. Dat is voor jou het “links” en het “groen” van GroenLinks.

Ook in de gemeenteraad was die achtergrond goed te horen in je bijdragen. Die interesse voor het raadswerk groeide al voordat je raadslid werd. Je was al enige jaren actief in de raadscommissies. Het politieke werk boeide jou zeer. Je hebt je daarvoor in die korte tijd als raadslid enorm ingezet. Ingezet om bij die sprong in de rijdende trein overeind te blijven. En dat is je gelukt. Daarbij kwam ook nog dat je tegen het einde van vorig jaar onverwacht het fractievoorzitterschap van GroenLinks moest overnemen. Voor jou de eerste algemene beschouwingen. Je was daarover in je bijdrage ook openhartig. Je begon met de woorden (ik citeer): “Als relatief groentje in de gemeentepolitiek ben ik compleet overvallen door de afsplitsing in mijn partij GroenLinks”. Maar je hebt jezelf als “politiek groentje” er goed doorheen geslagen. Jouw bijdragen in de Mookse gemeenteraad waren altijd rustig en weloverwogen. Met ook oog voor de kleine dingen, zoals bijv. de ontmoetroute voor ouderen dat landelijk als een voorbeeld wordt gezien. Maar bij de grote onderwerpen kwam je eveneens altijd goed beslagen ten ijs. Ik denk dat die waardering breed wordt gedeeld.

Ik wil u geachte heer Kamp, ik wil jou beste Marcel namens onze gemeenschap hartelijk danken voor je inbreng en inzet als raadslid en fractievoorzitter. Dit wil ik graag vergezeld laten gaan met een afscheidcadeau en bloemen. Beste Marcel, geachte heer Kamp: bedankt!

Als tweede wil ik graag toespreken **de heer Van den Honert**.

Beste heer Van den Honert; beste Geoffrey,

Je bent als raadslid beëdigd tijdens de installatievergadering van de nieuw verkozen raadsleden op 29 maart 2018. Daarvoor was je al actief als commissielid. Hoewel niet geboren in onze gemeente, ben je hier wel getogen. In 1991 zijn jullie, toen was je 3 jaar oud, verhuist naar onze gemeente. Blijkbaar wilde je, gezien je leeftijd toen, persé de basisschool hier in Mook gaan bezoeken. Al op jeugdige leeftijd leerde je in Mook Peter Wijers kennen en zijn jullie bevriend geraakt en gebleven. Alleen in de puberjaren was het contact met Peter minder. Er was toen even een verschil in leefstijl. Peter was toen meer, zoals hij dat zelf naar mij aangaf, (ik citeer) “een gymnasium kakker” en jij werd toen (ik citeer): “een skater, met zwart lang haar en kettingen aan zijn broek”. Ik bedank overigens Peter Wijers voor de vele waardevolle informatie. Je kent dus onze gemeente van binnenuit. Je had en hebt hier je schoolvrienden en, zoals veel anderen, later als bijbaantje ook gewerkt bij de Plus in Mook.

De middelbare school (grafische vorming) deed jij in Cuijk, gevolgd door een hbo-opleiding media in Breda. Samen met Peter heb je toen gekozen om in de scriptiefase van jullie studies

gezamenlijk een scriptieweek te plannen. Voor jullie een productieve week met na afloop samen eten en een borrel.

Je werk vond je, al geruime tijd geleden, in Amsterdam bij MTV. Je wilde graag een internationale baan hebben en dat is goed gelukt. Je schakelt met hetzelfde gemak met New York, Polen of Singapore. Dat betekent, hoewel in coronatijd minder, op en neer reizen naar Amsterdam. Amsterdam is wat betreft reizen best een extra belasting. Hoewel je in de trein natuurlijk wel raadsstukken kunt lezen. In coronatijd kon je overigens veel thuis werken. Het ging snel toen je, ondanks die baan, er eenmaal voor koos om je politiek-maatschappelijk in en voor onze gemeente in te zetten. Je werd in 2017 lid van de DGP. Peter Wijers was toen al langer raadslid. En indertijd tevens fractievoorzitter. Hij werd na de raadsverkiezingen in 2018 vergezeld door drie andere relatief jongere raadsleden. Naast jou en Peter zijn dat indertijd Wies van Keulen en Frank Dillerop.

Van deze vier raadsleden ben jij het derde relatief jonge raadslid dat nu afscheid neemt. Hoewel middels voorkeursstemmen morgenavond Wies van Keulen terugkeert als raadslid. Net als indertijd bij Peter Wijers heeft het afscheid vanavond bij jou te maken met een verhuizing. En daar ligt tevens de relatie met je werk in Amsterdam. Je verhuist naar Utrecht. Een mooie stad en op zich gunstig gelegen ten opzichte van Amsterdam, maar vandaar naar Mook is als reis ook goed te doen. Peter en jij hebben overigens nog steeds goede contacten en jullie hebben samen al heel wat ondernomen, zoals gezamenlijk op vakanties naar onder andere Riga, Krakau, Boedapest, Londen en zelfs Washington en New York,

Je hebt je in onze gemeente als raadslid enthousiast ingezet. Jij bent op zich geen fan van lang vergaderen en onnodig om de hete brei heen draaien. Wanneer het aan jou ligt is het motto: vergader kort en kernachtig. Daarin maken niet alle raadsleden dezelfde keuze. En misschien de voorzitter ook niet altijd. Op grond van de inhoud ging jouw aandacht met name uit naar onze jongeren als doelgroep. Vooral het kunnen blijven wonen van jongeren, die dat willen, in onze gemeente was voor jou van groot belang. Ook andere onderwerpen hebben je brede interesse: goede zorg, recreatie en participatie. Je gaat nu deze raadsperiode afsluiten. En we hebben van jou geleerd, maar zonder twijfel zal het raadwerk jou ook veel hebben geleerd. En wie weet zien we je bijv. in Utrecht over enige tijd weer terug in de politiek. Met je achtergrond, leeftijd en bagage meegenomen vanuit onze gemeente moet dat lukken.

We hebben voor je afscheid geen gadgets waar je zo gek op bent. Je loopt daar graag mee voorop, zo heb ik begrepen. Hoewel....je krijgt toch één bijzondere en typisch Mookse gadget, namelijk het torentje van het gemeentehuis van Mook. Met je naam erop. Dat is een gadget die niet iedereen krijgt. Geachte heer Van den Honert, beste Geoffrey, Ik wens je veel plezier toe in je nieuwe woonomgeving. Ik ga ervan uit dat je Mook en onze mooie natuur nog regelmatig blijft bezoeken. Want daar heb je de afgelopen jaren zeer van mogen genieten. Ik wil je graag bedanken voor je inzet voor en bijdrage aan onze gemeente in de afgelopen bestuursperiode met een cadeau en bloemen. .

Als volgende wil ik graag aandacht besteden aan **de heer Van Santwijk**.

Geachte heer Van Santwijk; beste Fred,

Je bent als raadslid beëdigd tijdens de installatievergadering van de nieuw verkozen raadsleden op 29 maart 2018. Daarvoor was je al actief als commissielid. Je kon na de benoeming van fractievoorzitter Susan Doorenbos tot wethouder op 15 mei 2018 direct aan de slag als fractievoorzitter voor GroenLinks. Tot en met november 2020 vormde je de fractie met Wies van Keulen. Die, na een zelfgekozen eerder afscheid, in december 2020 werd opgevolgd door Marcel Kamp. Die zojuist ook is toegesproken.

Het is voor jou als fractievoorzitter een bijzondere periode geweest. Niet alleen vanwege het feit dat je al snel de taak van het fractievoorzitterschap op je schouders nam, maar ook met de tussentijdse wisseling in je fractie. Verder speelde het uitvallen van wethouder Susan Doorenbos als gevolg van ziekte en daarna de tijdelijke en vervolgens reguliere vervanging van haar als wethouder door Pepijn Baneke. Gelukkig iemand die reeds wethouderservaring had in onze gemeente en daarom snel deze functie kon invullen. Het was fijn dat de heer Baneke hiertoe bereid was.

De motivatie om je in te zetten als raadslid voor de gemeente Mook en Middelaar is, zoals je het zelf in Ter Sprake hebt aangegeven, (ik citeer): “het kleine verschil maken”. Van een bioloog, opgeleid aan de Radboud Universiteit, en tevens van een oud-directeur van het Milieu Educatie Centrum Nijmegen is te verwachten dat zijn hart ligt bij natuur en landschap, duurzaamheid en klimaat. Eerder was je onder andere ook consultant natuur- en milieueducatie, ik meen in Utrecht. Jullie zijn na de geboorte van jullie eerste kind in 1996 vanuit Nijmegen verhuist naar onze gemeente. Naar het groen en de ruimte van de gemeente Mook en Middelaar. Maar je was reeds bekend met onze gemeente.

Vanaf je 10de jaar was je hier al, als het ware, kind aan huis als zeeverkenner bij de Mookse waterscouting. Je bent er later tevens actief geweest bij de leiding. Je bent ook nog op provinciaal en landelijk niveau actief geweest voor Scouting Nederland. Maar ...je hebt hier in onze gemeente leren zeilen. Wat je daar is geleerd, is eigenlijk ook bruikbaar in de politiek. Het zijn wijze levenslessen. Zoals “iemand de wind uit de zeilen nemen”; d.w.z. iets zeggen of doen waarmee je zorgt dat iemands kritiek verstomd. Of “Je kunt de wind niet veranderen, maar wel de stand van de zeilen”. Wat betekent dat het resultaat van een situatie waar je in terecht komt, afhangt van je aanpassingsvermogen. Het heeft wat gelijkenis met de politiek. Het gaat in de politiek namelijk niet alleen om gelijk te hebben, maar wellicht meer nog om gelijk te krijgen. Uiteraard moet je als politicus altijd “een oogje in het zeil houden”, en het is fijn “de wind in de zeilen te hebben”, maar je kunt in de politiek ook “bakzeil halen”.

Als fractievoorzitter was je natuurlijk op tal van terreinen woordvoerder. Teveel om hier op te noemen. Want dan gaat het om én financiën, én het sociaal domein, én verkeer en vervoer, én ruimtelijke ordening, én toerisme en recreatie enz. Namens GroenLinks waren er vooral 2 rode draden bij jou te ontdekken. Naast de rode draad van “links” in de naam van GroenLinks, was bij jou nog sterker de groene draad. De slag naar een energieneutrale gemeente, duurzaamheid en het behoud en versterken van de kwaliteit van het landschap. Waaronder het herstel van het Maasheggen-landschap, dat overigens door de hele gemeenteraad breed is omarmd. En waarvoor door de raad stevig de portemonnee is getrokken. Gelukkig met een flinke bijdrage van de provincie.

Minder duurzaam en milieuvriendelijk is één van je grote hobby's, namelijk motorrijden. Motoren zijn niet namelijk aan dezelfde strenge emissienormen onderworpen als auto's. Gemiddeld stoten motoren tot elf keer meer koolmonoxide en zes keer meer stikstofdioxide uit dan personenwagens. Dit schijnt te komen omdat motoren slechts aan de zgn. Euro 4-norm hoeven te voldoen en auto's aan de zgn. Euro 6-norm. Het bevestigt dat je net als ons allen ook maar een mens bent. En mijn uitgangspunt is, en dat geldt voor mij ook in de politiek de uitspraak van Wolfgang von Goethe (ik citeer): "Jeder Konsequenz führt zum Teufel" of te wel vrij vertaalt: "Alleen wie de duivel zoekt, aanvaardt de uiterste consequenties van zijn opvattingen en voert die uit". Als vrijdenkend christen verwoordde Goethe het ook nog als volgt (vertaald; ik citeer): "Als God mij anders gewild had, dan zou hij me anders gemaakt hebben".

Trots was je dat door de gemeenteraad werd besloten tot het instellen van een Adviesraad Natuur en Milieu. Jij was één van de initiatiefnemers. Overigens, zo heb ik begrepen, zal de rol van de Adviesraad met de invoering van de nieuwe Omgevingswet meer integraal onderdeel gaan worden van een adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Tegen het eind van deze bestuursperiode heb je besloten om uit de fractie van GroenLinks te stappen. De afwegingen daartoe heb je indertijd naar buiten toe kenbaar gemaakt. Je bent als raadslid verder gegaan onder de naam "Natuurlijk Groen". Ik heb begrepen dat je eerst nog hebt afgewogen om met Natuurlijk Groen mee te gaan doen aan de raadsverkiezingen. Maar dat de tijd daarvoor te kort bleek.

In je persoonlijk leven voltrok zich helaas begin december een drama. Eind vorig jaar overleed onverwacht je partner Lilian Kremers. Dan staat je wereld stil. Uiteraard wordt de politiek dan aan de kant gezet. Dat lukt dan gewoon niet meer. Het relativeert ook alles wat we hier doen. Zo'n dramatisch verlies bevestigt dat de politiek uiteindelijk van ondergeschikt belang is. Des te meer is mijn bewondering dat je die verantwoordelijkheid als volksvertegenwoordiger en gekozen raadslid begin dit jaar toch weer hebt opgepakt. Tot aan het moment van de raadsverkiezingen en de afscheidsraad van vandaag. Mijn waardering daarvoor.

Ik wil u geachte heer Van Santwijk, ik wil jou beste Fred namens onze Mookse gemeenschap hartelijk danken voor je inbreng en inzet als raadslid en fractievoorzitter. Dit wil ik graag vergezeld laten gaan met een afscheidcadeau en bloemen.

Als laatste wil ik graag aandacht besteden aan **de heer François Jongen**

Geachte heer Jongen; beste François,

Je bent in de gemeenteraad als raadslid tussentijds begonnen. Om precies te zijn ben je als raadslid geïnstalleerd op 11 december 2014. Dat wil zeggen ongeveer 9 maanden na de raadsverkiezingen in maart 2014. Het valt sowieso niet mee om tussentijds op een rijdende trein te stappen. Maar jij moest dat ook nog eens doen als éénpersoonsfractie (éénmansfractie) en daardoor tegelijkertijd als fractievoorzitter. Je wordt dan meteen als het ware in het diepe gegooid.

Je bent ongeveer 45 jaar geleden vanuit Limburg, waar je bent opgegroeid, gaan studeren in Nijmegen. Want je hebt nadrukkelijk een Limburgse achtergrond. In Nijmegen ging je geschiedenis studeren. Een opleiding die je uiteraard hebt afgerond. Na een aantal verhuizingen is inmiddels al zo'n 30 jaar de gemeente Mook en Middelaar jullie woonplaats geworden. Je hebt dus vast gehouden aan de keuze voor de provincie Limburg. Je bent in die periode zowel binnen als buiten de gemeente actief geweest op bestuurlijk gebied. Je schrijft over je stap naar de actieve politiek (ik citeer): "eind 2013 stopte ik als secretaris van de dorpsraad Molenhoek en was de politiek een logisch vervolg" (einde citaat). Waarom de politiek een logisch vervolg was verwoordde jezelf ook helder (ik citeer): "Iets bijdragen aan onze gemeenschap en interesse in de binnenkant van de politiek was mijn motivatie" (einde citaat)

Dat je geschiedenis hebt gestudeerd was in veel opzichten in je optreden en inbreng als raadslid te merken. Hoe iets tot stand is gekomen zit inmiddels in je genen. Daarnaast kun je tal van lokale politieke vraagstukken enigszins vanuit een filosofische en cultuurhistorische achtergrond benaderen. Daarin laat je overigens iets zien wat veel politici juist niet of veel minder laten zien. Namelijk twijfel. Je bent een politicus van de nuances, van het wegen van de argumenten pro en contra. De wereld is bij jou niet "zwart-wit". De waarde van twijfel moet je wel hebben overgehouden vanuit je historische kennis over de klassieke oudheid. Een periode waar we eigenlijk nog steeds veel van kunnen leren. Twijfel is een waarde die in de politiek lager scoort. Maar zoals de Griekse filosoof Aristoteles, die leefde van 341 tot 270 voor Chr., dat al verwoordde is (ik citeer) "twijfel het begin van wijsheid". Johann Wolfgang von Goethe, de beroemde Duitse schrijver en dichter, verwoorde het net iets scherper (ik citeer): "hoe mee kennis hoe meer twijfel". En dat speelde bij jou in de lokale politieke praktijk altijd min of meer een zekere rol. Uiteraard zal ik niet direct Bertrand Russell, de beroemde Engelse filosoof gelijk geven, want dat is voor filosofen wellicht iets te kort door de bocht. Want hij verwoordde een en ander nog scherper (ik citeer): "De moeilijkheid met de wereld is dat de dommen zelfverzekerd zijn en de verstandigen met twijfel vervuld" (einde citaat). Maar om genuanceerd te blijven: helemaal ongelijk kun je hem ook niet geven.

Als enige éénpersoonsfractie in de gemeenteraad moest jij je ruim 7 jaar oriënteren op elk onderwerp: van het ruimtelijk domein naar het sociaal domein van zorg en werkgelegenheid, van financiën tot duurzaamheid en milieu en van toerisme en recreatie tot openbare orde en veiligheid. Je had zitting in vrijwel elke commissie binnen de gemeente en daarnaast was je ook nog actief namens onze gemeente in samenwerkingsverbanden in zowel de provincie Gelderland als de provincie Limburg. Je koppelde dat altijd trouw terug in de gemeenteraad. Voor die inzet bestaat binnen onze raad en het college grote waardering. Over je rol als niet-coalitiepartij schreef jezelf in 2018 in Ter Sprake het volgende (ik citeer): "Inzetten voor de gemeenschap staat voor mij voorop. Politiek gezien ben ik oppositie, maar probeer dat zo in te vullen dat ik objectief en loyaal naar elk initiatief en voorstel kijk. Daarbij maak ik als individueel raadslid mijn afwegingen".

Het maken van die eigen afwegingen is in deze bestuursperiode nadrukkelijk zichtbaar en hoorbaar geworden. Waar je in het eerste jaar 2015 nog weleens heel openlijk zei (ik citeer): "ik moet dit van mijn achterban vragen", veranderde dat daarna in (ik citeer): "ik weet dat

mijn achterban er anders over denk”. Je maakte je afwegingen zonder last of ruggespraak. En wat ik zo mooi vind. Dat doe je met een ontwapende openheid en eerlijkheid. We zullen jouw originele en authentieke bijdragen zeker gaan missen. Het is sowieso bijzonder en eigenlijk ook historisch dat een partij als het CDA, met als voorganger in onze gemeente de KVP (de Katholieke Volkspartij) het geluid niet meer kan laten horen in de gemeenteraad van Mook en Middelaar.

Met namen uit het verleden als die van Tineke Lodders, landelijk een grote naam binnen het CDA in de jaren '70. Zij is hier ook nog wethouder geweest. Jij hebt bijgedragen aan die bijzondere CDA geschiedenis in onze gemeente, op een wijze die past bij die katholieke politieke traditie. En wie weet. Ik heb zojuist al aangegeven hoe waardevol de klassieke oudheid nog steeds voor ons is. De oude Grieken geloofden bijv. dat er een vogel bestond, de feniks (phoenix), die om de zoveel jaar verbrandde. Maar daarna zou zijn opvolger uit de as herrijzen. De feniks stond dus als het ware symbool voor de onsterfelijkheid en de wedergeboorte.

Je hebt in het recente verleden in gesprekken met mij en anderen laten doorklinken dat een revitalisering wenselijk is voor het CDA in onze gemeente. Het zijn profetische woorden gebleken. In de pers heb je recent ook aangegeven dat het moeilijk is om aan jonge leden te komen. We hebben ook kunnen zien wat je zelf hebt verwoord in De Gelderlander op 18 maart jl. (ik citeer): “...ik heb de afgelopen jaren het gevoel gehad dat ik tegen een berg op moest fietsen, zonder versnellingen” (einde citaat). Iedere inwoner heeft kunnen zien hoezeer jij je ook bij de campagne voorafgaand aan deze raadsverkiezingen hebt ingezet voor je partij. Dat moest je, mede vanwege het gebrek aan leden en de gemiddeld hoge leeftijd van die leden, nagenoeg alleen doen. Wanneer in de nabije toekomst meerdere inwoners met een dergelijke inzet en kennis bereid zijn zich in te zetten voor het CDA, is een glorieuze rentree als een feniks in onze gemeente niet uit te sluiten. Je refereerde zelf in de pers naar het CDA in de nieuwe gemeente aan de andere kant van de Maas: Land van Cuijk. Daar is het CDA er recent in geslaagd met een actief kader en een stevig verkiezingsbudget ruimschoots de grootste partij te worden.

Ik spreek ongetwijfeld namens alle raadsleden dat jouw inzet, je inbreng, je relativiseringsvermogen, je twijfel als het begin van wijsheid en je originele en authentieke geluid zeer is gewaardeerd. Ik wil u geachte heer Jongen, ik wil jou beste François, namens onze Mookse gemeenschap hartelijk danken voor jouw bijdrage als raadslid en fractievoorzitter. Dit wil ik graag vergezeld laten gaan met een afscheidscadeau en bloem